

Anni Puumalainen

Vauvakulttuuripolkua etsimässä

Vauvakulttuurin kehittäminen

Lasten ja Nuorten kulttuurikeskus ARXissa

Opinnäytetyö

Kevät 2011

Kulttuurin yksikkö

Kulttuurituotannon koulutusohjelma

Sosiokulttuurisen työn musiikkipainotteinen suuntautumismuutos

SEINÄJOEN AMMATTIKORKEAKOULU

Opinnäytetyön tiivistelmä

Koulutusyksikkö: SeAMK Kulttuuri

Koulutusohjelma: Kulttuurituotannon koulutusohjelma

Suuntautumisvaihtoehto: Sosiokulttuurisen työn musiikkipainotteinen suuntautumisvaihtoehto

Tekijä: Anni Puumalainen

Työn nimi: Vauvakulttuuripolkua etsimässä – Vauvakulttuurin kehittäminen Lasten ja nuorten kulttuurikeskus ARXissa

Ohjaajat: Jari-Matti Lintala ja Jussi Kareinen

Vuosi: 2011

Sivumäärä: 43

Liitteiden lukumäärä: 2

Alle 1-vuotiaille suunnattu kulttuuri, vauvakulttuuri, on saavuttanut 2000-luvulla suuren suosion Suomessa. Lasten ja nuorten kulttuurikeskus ARX, joka on aktiivinen Hämeenlinnassa toimiva lastenkulttuurikeskus, on tarjonnut vauvakulttuuria siitä lähtien kun sitä on ollut Suomessa tarjolla. Nyt, kun vauvakulttuuria on tarjottu kymmenisen vuotta, sille kaivattiin uudistumista. Opinnäytetyöni käsitteleekin siis vauvakulttuurin kehittämistä Lasten ja nuorten kulttuurikeskus ARXissa.

Toteutin tutkimukseni toimintatutkimuksen menetelmin. Tutkimusaineistoni keräsin haastattelemalla ARXin henkilökuntaa, vauvakulttuurin kuluttajia Hämeenlinnassa sekä ARXin ulkopuolisia vauvakulttuurin tuottajia. Tuloksista ilmeni, että muun muassa työpaja-aikoja voisi kehittää. Lisäksi lähes kaikki toivoivat lisää innovatiivista tarjontaa. Vastausten pohjalta muodostin Vauvakulttuuripolku-kehittämissuunnitelman, jossa sovelsin tutkimustulokset käytäntöön.

Työssäni kerron myös vauvakulttuurin historiasta ja nykyajasta sekä arvomaailmasta sen taustalla. Esittelen myös Lasten ja nuorten kulttuurikeskus ARXin sekä sen tämän hetkisen vauvakulttuuritarjonnan.

Avainsanat: Vauvakulttuuri, kehittäminen, työpaja

SEINÄJOKI UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Thesis abstract

Faculty: School of culture and design

Degree programme: Degree programme in Cultural management

Specialisation: Socio-cultural work (Music)

Author/s: Anni Puumalainen

Title of thesis: Vauvakulttuuripolkua etsimässä – Developing babyculture in ARX arts centre for children

Supervisor(s): Jari-Matti Lintala and Jussi Kareinen

Year: 2011 Number of pages: 43 Number of appendices: 2

Baby culture has become highly popular in the 2000s in Finland. The ARX Arts Centre, which is an active cultural centre for children in Hämeenlinna, has been offering baby culture since it has been available in Finland. Now, when the baby culture has been offered for a decade, it called for renewal. Therefore this thesis concerns about developing the baby culture in the ARX Arts Centre.

The research in this thesis has been done by action research methods. The research material was collected by interviewing the ARX staff, the baby culture consumers in Hämeenlinna and the other baby culture producers. The results showed that for example workshop times could be improved. In addition, almost all hoped for more innovative ideas. Based on the answers a development plan called Vauvakulttuuripolku was created.

In addition, this thesis will focus in the basis of the baby culture, it's history and present, as well as the values behind it. It also presents the current baby culture program of the ARX Arts Centre.

Keywords: Baby culture, developing, workshop

SISÄLTÖ

Opinnäytetyön tiivistelmä.....	2
Thesis abstract.....	3
1 JOHDANTO	8
2 VAUVAKULTTUURI.....	10
2.1 Mitä vauvakulttuuri on?	11
2.2 Esimerkkejä vauvakulttuurin metodeista	12
2.2.1 Vauvojen värikylpy	12
2.2.2 Vuorovaikutustanssi.....	13
2.2.3 Vauvateatteri.....	14
3 LASTEN JA NUORTEN KULTTUURIKESKUS ARX.....	16
3.1 ARX on osa Taikalamppu-verkostoa.....	16
3.2 ARXin toiminta vuonna 2010.....	17
3.3 Lasten taidefestivaali Hippalot	18
3.4 Vauvakulttuuri Lasten ja nuorten kulttuurikeskus ARXissa keväällä 2011	19
4 POLKUA ETSIMÄSSÄ – TUTKIMUKSEN MENETELMÄT	22
4.1 Tausta ja tavoitteet.....	22
4.2 Näkökulma	23
4.3 Menetelmät	24
4.3.1. Toimintatutkimus	24
4.3.2. Tapaustutkimus.....	25
4.3.3. Haastattelut.....	25
4.4 Analyysin menetelmät	26
5 VAUVAN EHDOILLA - TULOSTEN KUVAAMINEN	28
5.1 Vauvakulttuurin kuluttajat	28
5.2 Vauvakulttuurin tuottajat.....	31
5.3 Yhteenveto	33
6 VAUVAKULTTUURIPOLKU -KEHITTÄMISSUUNNITELMA	37
6.1 Pysyvät muutokset.....	37
6.2 Esimerkki vauvakulttuurivuodesta	38
7 POHDINTA.....	40

LÄHTEET	42
LIITTEET	44

Käytetyt termit ja lyhenteet

Taapero	Taapero on termi, jota käytetään Lasten ja nuorten kulttuurikeskus ARXissa 1-2-vuotiaasta lapsesta.
Työpaja	Työpaja on ohjattu tavoitteellinen ja toiminnallinen ohjattu kokonaisuus, jossa on selkeä rakenne.
Nonstop-työpaja	Nonstop-työpaja on työpaja, johon saa osallistua vapaasti tietyllä aikavälillä.
Vauvabio	Vauvabio on elokuvateatteriesitys, johon saa tulla pienen lapsen kanssa. Esitettävänä elokuvana on yleensä aikuisille suunnattu elokuva. Salissa valot ovat päällä ja äänet hiljaisemmalla. Paikalla on myös mikroaaltouuni ja hoitopöytä tarvitseville.
Babykino	Babykino on elokuvateatteriesitys, joka on muuten samankaltainen kuin vauvabio-esitys, paitsi että esitettävänä elokuvana on lasten elokuva. Babykino-esitykseen voi ottaa mukaan kaikki perheen lapset.

Kuvio- ja taulukkoluetelo

KUVA 1. Vauvojen värikylpy ARXissa.....	12
KUVA 2. ARX-talo.....	13
KUVA 3. HIPPO-lavan meininkiä Hippaloilla 2009.....	17
KUVA 4. Vauvasirkus.....	18
KUVIO 1. Vastaajien aiempi osallistuminen vauvakulttuuritoimintaan.	23
KUVIO 2. Mistä kuulit vauvakulttuuritoiminnasta?.....	24
KUVIO 3. Itselle läheisin taiteenlaji.	25

1 JOHDANTO

Hämeenlinnassa toimiva Lasten ja nuorten kulttuurikeskus ARX on ollut aktiivinen vauvakulttuuritoimija siitä lähtien, kun vauvakulttuuria on ollut Suomessa tarjolla. 2000-luvun puolivälin jälkeen vauvakulttuurin suosio oli huipussaan ja edelleenkin vauvoille ja heidän perheilleen tarjottu ohjelma on suosittua. (Herranen, 2010.)

Vuonna 2011 ARXin vauvakulttuuritarjonta koostui erilaisista työpajoista, esityksistä ja vauvoille soveltuvista näyttelyistä. ARX järjestää kaksi kertaa vuodessa Vekaraviikon, joka on suunnattu alle 3-vuotiaille lapsille perheineen. Vekaraviikot sisältävät erilaisia työpajoja muksusirkuksesta vauvojen värikylyyn. Sekä kevät- että syyskaudella on tarjolla myös Vauvojen värikyly -metodiin pohjautuva Värikyly-sarja, joka sisältää yhteensä viisi työpajakertaa. Lisäksi ARXin järjestämällä Lasten taidefestivaali Hippaloilla on aina myös vauvoille suunnattua toimintaa. Yleensä Hippaloilla on yksi vauvateatteriesitys sekä yksi tai kaksi vauvoille suunnattua työpajaa. (Lasten ja nuorten kulttuurikeskus ARXin Internet-sivut. [Viitattu 28.1.2011])

Opinnäytetyöni käsittelee vauvakulttuurin kehittämistä Lasten ja nuorten kulttuurikeskus ARXissa. ARXin johtajan Noora Herrasen mukaan nyt kun vauvakulttuuri on vakiinnuttanut asemansa ARXin ohjelmistossa, tarjontaa olisi hyvä yhdenmuikaistaa ja kehittää yhä paremmin asiakkaita palvelevaksi. Opinnäytetyöni tavoitteena olikin rakentaa Vauvakulttuuripolku -kehittämissuunnitelma, jonka pohjana käytin vauvakulttuurin kuluttajien ja tuottajien ehdotuksia sekä mielipiteitä nykyisestä toiminnasta.

Valitsin aiheekseni vauvakulttuurin, sillä olin itse mukana Lasten ja nuorten kulttuurikeskus ARXin vauvoille suunnatuissa työpajoissa keväällä 2009. Olin tuolloin työharjoittelussa ARXissa ja sain osallistua työpajoihin apuohjaajana. Olin ohjaajana muun muassa vauvojen värikylyissä sekä vauvasirkustyöpajoissa. Olen käyttänyt työpajoissa tekemiäni havaintoja tausta-aineistona tutkimuksessani.

Aloitin tutkimukseni selvittämällä ARXin omat kehittämistarpeet ja -toiveet haastatteleamalla ARXin työpajatuottaja Ann-Marie Fagerströmiä sekä johtaja Noora Her-

rasta. Haastatteluiden perusteella selvisi, että molemmat haluaisivat kehittää sekä yhdenmukaistaa ohjelmaa. Keinoja heillä ei kuitenkaan juuri ollut esittää. Siksi päätin haastatella myös kohderyhmää: vauvakulttuurin kuluttajia. Haastattelupai-
kaksi valitsimme ARXin järjestämän Lasten taidefestivaali Hippalot. ARXin henki-
lökunnan ja vauvakulttuurin kuluttajien lisäksi halusin haastatella myös ARXin ul-
kopuolisia vauvakulttuurin tuottajia. Valitsin muutaman isomman lastenkulttuuri-
keskuksen, joille lähetin sähköpostikyselyn aiheesta.

Keräämäni materiaalin perusteella rakensin kehittämissuunnitelman, joka mieles-
täni parhaiten tukee niin ARXin kuin sen asiakkaidenkin tarpeita. Tavoitteenani oli
esittää suunnitelma mahdollisimman käytännönläheisesti.

Näkökulma tässä opinnäytetyössä on lähinnä tilaajan, eli Lasten ja nuorten kult-
tuurikeskus ARXin. Olen kuitenkin halunnut ottaa huomioon myös vauvakulttuurin
kuluttajat eli vauvaperheet sekä tietenkin kaiken vauvakulttuuritoiminnan keskipis-
teen - vauvan.

2 VAUVAKULTTUURI

Lapsille suunnattu kulttuuri on nostanut suosiotaan 1970-luvulta lähtien. 2000-luvulla lasten rinnalle nousi uusi, pienempi kohderyhmä, vauvat. Suomalainen yhteiskunta on muuttunut yhä lapsi- ja perhemyönteisempään suuntaan. Siispä nyt myös vauvat, jotka ennen pidettiin kodin suojissa, tuodaan julkisille paikoille. Tähän muutokseen vauvakulttuuri vastaa. (Leppänen, 2010. 34-36.)

Nykyisin puhutaan siitä, kuinka taide ja taidekasvatus ovat palanneet osaksi perheiden arkirutiinia. (Bardy ym. 2007.) Vauvakulttuuri tarjoakin menetelmiä, joita voi ottaa kotikäyttöön. Ei ole tarkoituskaan tehdä monimutkaisia vaan helppoja, toistettavissa olevia menetelmiä. Vauvoille on nykyisin tarjolla paljon heidän erityistarpeensa huomioon ottavaa toimintaa. Siitä hyvä esimerkki on Porissa alkunsa saanut Vauvojen värikylpy -metodi, joka rohkaisee vauvoja ja taaperoita visuaaliseen ilmaisuun turvallisessa ympäristössä. (Värikylpy.fi -Internet-sivut. [Viitattu 18.1.2011]) Tällaiset uudet menetöt kuten Vauvojen värikylpy ovat tulleet perinteisemmän vauvatoiminnan kuten vauvauinnin ja musiikkileikkikoulun rinnalle.

Vauva tarvitsee heti synnyttyään kehityksensä tueksi vuorovaikutussuhteita. Ensimmäiset kiintymyksen ja vuorovaikutuksen kokemukset koetaan yleensä yhdessä vanhempien kanssa. On tieteellisesti todistettu, että jo varhaiset läheisyyden ja vuorovaikutuksen kokemukset vaikuttavat merkittävästi lapsen aivojen kehitykseen. (Jouhki, Markkanen, 2007, 7-10.) Vuorovaikutus ja sen tukeminen onkin taustalla kaikessa vauvoille suunnatussa toiminnassa. Vauvakulttuurissa otetaan huomioon vauvan ainutlaatuinen tapa tutkia ja tarkastella maailmaa. Luovien menetelmien kautta vauvalle on helppo viestiä turvaa ja läheisyyttä, jotka ovat ensisijaisen tärkeitä vauvan kehittymiselle. (Karppinen ym. 2000.) Näin vauvakulttuurin eri muodot haastavat samalla vauvan läheiset aikuiset vuorovaikutukseen lapsen ja ympäristön kanssa.

Jo Kalevalassa puhutaan äidin ja vauvan välisestä suhteesta. Arkistoista löytyy tuhansia kehtolauluja, loruttelu- ja hellittelylauluja. (Niemelä, Siltala, Tamminen. 2003. 9.) Vauvatyöpajoissa ollaankin usein äidin kanssa - esimerkiksi äidin laulun on todistettu lujittavan vauvan ja äidin välistä kiintymyssuhdetta (Karjula. 2010.) Tätä perinnettä on kuitenkin haluttu rikkoa, ja myös isät ja isovanhemmat ovat toivotettu tervetulleiksi. Nykyisin isät, mummit ja vaarit ovatkin entistä tutumpi näky vauvatyöpajoissa. (Fagerström, 2010.)

Vauvakulttuurilla on myös sosiaalisia vaikutuksia. Se on auttanut perheitä tekemään yhdessä asioita ja tutustumaan toisiinsa sekä uuteen tulokkaaseen. Esimerkiksi vuorovaikutustanssin avulla monet perheet ovat löytäneet uusia tapoja kommunikoida ja havaita ympäröivää maailmaa. Vauvakulttuurissa tärkeää onkin yhdessä tekeminen. (Vilén ym. 2010. 191.)

Vauvakulttuurin yksi tausta-ajatuksista on tarjota perheille toimintaa, jota heidän ei tarvitse itse järjestää. Samalla vanhemmat pääsevät pois tutusta arkirutiinista ja tapaavat muita vanhempia. (Heinonen. 2006.) Suomessa vauvaperheille tarjotaan muun muassa vauvateatteria, vauvasirkusta sekä babykino-teatteriesityksiä. Useimmiten vauvakulttuuria tarjoavat lastenkulttuurikeskukset sekä yksityiset lastenkulttuuritoimintaa tarjoavat yritykset.

2.1 Mitä vauvakulttuuri on?

Vauvakulttuuri on kulttuuritoimintaa, joka on suunnattu 0-1-vuotiaille lapsille ja heidän perheilleen. Hyviä esimerkkejä vauvoille suunnatusta ohjelmasta ovat muun muassa Vauvojen värikylpy -työpajat sekä vauvateatteriesitykset. Vauvakulttuuri on käsitteenä verrattain uusi, sillä sitä on ollut Suomessa tarjolla vasta noin kymmenisen vuotta. (Herranen, 2010.)

Musiikkileikkikoulu-, vauvauinti- ja vauvajumppatoimintaa ei perinteisesti lasketa vauvakulttuurin kenttään kuuluviksi. Vauvajumppa ja vauvauinti rajataan pois niiden liikunnallisuuden vuoksi. Musiikkileikkikoulu taas on usein isommille lapsille ja

sen tavoitteet ovat vahvasti vain musiikilliset. Vauvakulttuurin peruseriaatteena ovat monitaiteisuus ja vanhemman ja lapsen välinen vuorovaikutus, jotka näkyvät kaikessa toiminnassa. Lisäksi toiminta on matalakynnyksistä sekä melko edullista.

Koska vauvan elämä pyörii paljolti elämän perustarpeiden eli syömisen ja nukkumisen ympärillä, ovat nämä tarpeet otettava huomioon myös vauvakulttuuria tehdessä. Ei olekaan lainkaan tavatonta, että esimerkiksi vauvateatteriesityksessä ruokaillaan, nukutaan tai vaihdetaan vaippaa. (Paananen, 2005.)

2.2 Esimerkkejä vauvakulttuurin metodeista

Nykyisin myös vauvat on haluttu ottaa mukaan kulttuuritarjonnan piiriin, ja heille onkin perheineen tarjolla monenlaista toimintaa useilta eri taiteenaloilta.

Ohessa esittelen muutaman vauvoille tarjotuista metodeista Suomessa. Olen valinnut mahdollisimman erilaiset esimerkkitapaukset, jotta vauvakulttuuritarjonnan monipuolisuus ja eri variaatiot tulisivat parhaalla tavalla esiin.

2.2.1 Vauvojen värikylpy

Vauvojen värikylpy on vauvaperheille suunnattu työpaja, joka on kehitetty Porin lastenkulttuurikeskuksessa. Värikylpy-työpaja perustuu värikylpy-metodiin, jonka Porin lastenkulttuurikeskuksen toiminnanjohtaja Päivi Setälä kehitti 2000-luvun alussa. Metodien kehittämisen taustalla oli alle 3-vuotiaille lapsille tarjotun kuvataidetoiminnan vähyys tai jopa puuttuminen kokonaan. Ensimmäiset värikylpy-työpajat järjestettiin vuonna 2003. (Värikylpy.fi-Internet-sivut. [Viitattu 19.1.2011])

Vauvojen värikylpy-työpajojen taustalla on pyrkimys perheiden kulttuuriharrastuksen tukemiseen, perheiden verkostoitumiseen sekä uusien toimintamuotojen tuottamiseen. Ajatuksena on kannustaa perheitä leikkimään ja toimimaan yhdessä värien maailmassa. Värikylyssä innostetaan vauvaa havaitsemaan maailmaa

omalla tavallaan sekä kannustetaan vanhempia osallistumaan siihen. Näin kokemuksesta tulee koko perheen yhteinen ja vanhemmatkin saavat oppia jotain uutta heitä ympäröivästä maailmasta. (Sillanpää. 2009. 20.)

KUVA 1. Vauvojen värikylpy ARXissa. (Kuva: Lasten ja nuorten kulttuurikeskus ARXin arkisto.)

Värikylpy-työpajassa keskitytään ennen kaikkea hetkeen ja siinä pysähtymiseen. Tarkoituksena on kannustaa ja tukea lapsen ja vanhempien kokemuksia sekä vuorovaikutusta. Työpajassa keskitytään värin perusolemukseen sekä aistihavaintoihin. Kaikki käytettävät materiaalit ovat turvallisia, joten vauva saa huoletta syödä ja sotkea maalausmateriaaleja. Joissain värikylpy-työpajoissa käytetään myös luonnon omia värjäyskeinoja kuten mustikkaa ja puolukkaa. (Värikylpy.fi-Internet-sivut. [Viitattu 19.1.2011])

2.2.2 Vuorovaikutustanssi

Vuorovaikutustanssi on Tuija Jouhkin ja Riitta Markkasen alun perin neuvolaympäristöön kehittämä menetelmä, joka tukee lapsen ja aikuisen välistä vuorovaikutusta sekä kannustaa vauvaa ilmaisemaan itseään. Vuorovaikutustanssi on kehitetty

psykologi Kirsti Määttäsen dialogisen vauvatanssin pohjalta. (Määttänen ym. 1996. 7-8.)

Vuorovaikutustanssin tausta-ajatuksena on vauvan liikkeen ja ajatuksen yhteispeli. Tanssi aloitetaan opettamalla vauvalle yksinkertaisia tanssiliikkeitä ja lopulta vauva alkaa tehdä niitä itse eli niin sanotusti viedä tanssia. Tanssia ei tehdä musiikin tahdissa, vaan liikkeiden luonnollisessa rytmissä. Näin tanssi tukee vauvan omaa ilmaisua ja liikekieltä parhaiten. Kaikki liikkeet tehdään katsekontaktissa vauvan kanssa. (Jouhki, Markkanen. 2007. 33-34.)

Vuorovaikutustanssia voi alkaa harrastamaan noin kahden kuukauden iässä, kun vauva alkaa luonnollisesti reagoimaan ympäristöönsä esimerkiksi hymyjen avulla. Vuorovaikutustanssia voi tehdä missä tahansa, missä vauva tuntee olonsa turvallisiksi. Usein kokenut tanssija antaa aikuiselle jonkun merkin tanssin alkamisesta ja päättää sitten itse mitä liikkeitä tehdään. (Jouhki, Markkanen. 2007. 36-37.)

2.2.3 Vauvateatteri

Alle 1-vuotiaille suunnattu teatteri eroaa merkittävästi lastenteatterista, joka on useimmiten suunnattu joko yli 3- tai yli 5-vuotiaille lapsille. Lastenteatterissa puhutaan ja toimitaan paljon, kun taas vauvateatterissa keskitytään rauhallisuuteen ja hidastempoisuuteen. (Paananen, 2005. 21-23.)

Vauvat ovat leikki-ikäisiä vakavampi ja herkempi yleisö, joten vauvateatterin täytyy ottaa se huomioon kaikessa mitä lavalla tapahtuu. Vauvateatteriesityksessä on aina selkeä kaari ja monesti esitys alkaa ja loppuu samaan runoon, lauluun tai loruun. Vauvoille suunnatut esitykset etenevät verkkaisesti, jotta vauvoille jää aikaa ja tilaa reagoida siihen mitä lavalla tapahtuu.

Vauvateatteriesityksessä ei välttämättä ole selkeää juonta, vaan se koostuu erilaisista jaksoista joissa lorutellaan, lauletaan ja annetaan erilaisia aistiärsyksiä.

Vauvateatteriesityksessä lava on yleensä pieni ja yleisö hyvin lähellä lavaa. Yleisöä ei ole paljon, noin kaksikymmentäviisi aikuista vauvoineen.

Vauvateatterissa lavasteet ja näyttelijöiden puvut ovat rauhallisia ja esitystä tukevia, muttei kuitenkaan liian värikkäitä tai isoja. Yleensä vauvateatteriesityksen jälkeen on aikaa jolloin vauvat saavat itse tutustua esityksessä käytettyihin materiaaleihin, joten lavasteiden täytyy myös olla turvallisia.

Näyttelijäntyö on hyvin erilaista vauvateatterissa, sillä siinä ei olla yhtä vahvasti roolissa kuin tavanomaisessa teatteriesityksessä. Tärkeintä on olla vahvasti läsnä ja kontaktissa yleisön kanssa. Improvisointikyky on myös tärkeää, sillä vauvat ovat yleisönä arvaamaton, joten reaktioita ei voida ennalta arvata. (Paananen, 2005. 23-33.)

3 LASTEN JA NUORTEN KULTTUURIKESKUS ARX

Lasten ja nuorten kulttuurikeskus ARX on Hämeenlinnassa Verkatehtaan alueella toimiva aktiivinen kulttuurikeskus, joka tarjoaa monenlaista toimintaa niin vauvoille, lapsille kuin nuorillekin. Sen tehtävänä on toimia asiantuntijana ja kehittäjänä lastenkulttuurin kentällä.

ARXissa toimii noin viisitoista kokoaikaista työntekijää, jotka kaikki työskentelevät lasten ja nuorten kulttuurin parissa. ARXin toimitilat Verkatehtaalla sijaitsevat ARX-talossa, jossa sijaitsevat lisäksi visuaalisten taiteiden perusopetusta antava Aimo-koulu, Miniteatteri, Kehitysvammaisten taidekeskus Kettuki, Hämeenlinnan kaupungin monikulttuurityö sekä syksyllä 2010 taloon muuttanut nuorisotila Pesä.

ARX toimii osana Hämeenlinnan kaupungin opetuspalveluiden organisaatiota lasten ja nuorten lautakunnan alaisuudessa. ARX on myös valtakunnallisen Taikalamppu-verkoston hallinnollinen keskus. (Lasten ja nuorten kulttuurikeskus ARXin Taikalamppu-toimintakertomus 2010. 2.)

3.1 ARX on osa Taikalamppu-verkostoa

Lasten ja nuorten kulttuurikeskus ARX on osa valtakunnallista Taikalamppu-verkostoa. Taikalamppu-verkosto on Opetusministeriön nimeämä lastenkulttuurikeskusten verkosto, jonka tarkoituksena on edistää ja kehittää lastenkulttuuria Suomessa. Tällä hetkellä keskuksia on yksitoista eri puolilla Suomea. Verkoston aiemmat toimintakaudet olivat kolmevuotisia, 2003-2005 ja 2006-2008. Tämänhetkinen toimintakausi on kestoaltaan viisi vuotta ja se päättyy vuonna 2013. (Taikalamppu-verkoston Internet-sivut. [Viitattu 20.1.2011.]

Jokaisella Taikalamppu-keskuksella on oma alueellinen kehittämistehtävänsä. ARXin kehittämistehtäviä toimintakaudella 2008-2013 ovat Taikalamppu-verkoston

koordinointi ja kehittäminen, näyttämötaiteiden ja sirkustaiteen kehittäminen, esitystoiminnan, tapahtumien ja festivaalien kehittäminen sekä saavutettavuus ja yhteistyörakenteiden kehittäminen. (Lasten ja nuorten kulttuurikeskus ARXin Taikalamppu-toimintakertomus. 2010. 5.)

KUVA 2. ARX-talo. (Kuva: Lasten ja nuorten kulttuurikeskus ARXin arkisto.)

Lasten ja nuorten kulttuurikeskus ARX on Taikalamppu-verkoston hallinnollinen keskus. Vuonna 2010 Taikalamppu-verkoston toimintaa kehitettiin muun muassa parantamalla verkoston viestintää ja markkinointia sekä rekrytoimalla verkostolle kokoaikainen koordinaattori. ARX oli prosessissa aktiivisesti mukana. (ARXin toimintakertomus. 2010. 6)

3.2 ARXin toiminta vuonna 2010

Lasten ja nuorten kulttuurikeskus ARXin vuoden 2010 teemoja olivat lasten ja nuorten kuuleminen sekä toiminnallinen osallisuus. Ajatuksena oli tukea kaikenikäisten kaupunkilaisten vaikuttamis- ja kehittämismahdollisuuksia erityisesti toiminnan kautta. (ARXin toimintakertomus. 2010. 3.)

ARXin päämääriä vuonna 2010 olivat muun muassa osallistumisen kynnyksen madaltaminen sekä tukea lasten luovuutta luonnollisen kasvun tukena. (ARXin toimintakertomus. 2010. 4.)

Toiminta kulttuurikeskuksessa vuonna 2010 oli monipuolista ja piti sisällään muun muassa Galleriaralleja, Taikalamppu-seminaareja, Sirkuskoulutoimintaa, kaksi Vekaraviikkoa, ARXantai-teemapäiviä sekä erilaisia työpajoja, työpajakokonaisuuksia ja esityksiä. Lisäksi 29.7.-1.8.2010 järjestettiin Lasten taidefestivaali Hippalot, joiden teemana oli kaupunki.

3.3 Lasten taidefestivaali Hippalot

Lasten taidefestivaali Hippalot on monitaiteinen kulttuurifestivaali lapsille. Sen historia juontaa juurensa 1970-luvun loppuun, jolloin Aulangon lastentapahtuma järjestettiin ensimmäisen kerran Aulangolla Hämeenlinnassa. Sen jälkeen tapahtuma siirtyi pian Hämeen linnan alueelle, jossa tapahtumaa järjestettiin monia vuosia. Vaikka festivaali kantaa nykyisin nimeä Hippalot ja tapahtumapaikaksi on vaihtunut Verkatehtaan alue, alkuperäinen pyrkimys tarjota laadukasta ja monipuolista ohjelmaa lapsille on säilynyt.

KUVA 3. HIPPO-lavan meininkiä Hippaloilla 2009. (Kuva: Lasten ja nuorten kulttuurikeskus ARXin arkisto.)

Nelipäiväisen festivaalin ohjelma sisältää vuosittain niin esityksiä, näyttelyitä, konsertteja kuin työpajojakin. 2000-luvun alusta alkaen ohjelmaan on sisällytetty myös vauvakulttuuria esityksen ja/tai työpajan muodossa. Osa ohjelmasta on ilmaista, mutta maksullistenkin ohjelmien pääsylippuhinnat on pyritty pitämään edullisina. Hippaloille nimetään vuosittain taiteellinen suunnitteluryhmä joka auttaa tuotantotiimiä ideoinnissa ja näyttelyiden, esitysten sekä työpajojen etsimisessä.

Vuonna 2010 Hippaloiden teemana oli kaupunki, mikä näkyi festivaalilla niin somistuksessa kuin ohjelmistossakin. Festivaalikaupunki Ullakko oli somistettu vanhan talon ullakoksi harakanpesineen ja näköaloineen ja esityksistä löytyi niin putkimiehiä kuin sirkustakin. Hippaloiden teemanäyttely Kulmilla – Elämää kaupungissa valaisi Hämeenlinnalaisten lasten ja nuorten näkemystä kotikaupungistaan ja HIPPO-lavalla raikuivat Hevisaurusten karjahdukset. (Lasten taidefestivaali Hippaloiden toimintakertomus. 2010.)

Lasten taidefestivaali Hippaloiden ohjelma sisältää joka vuosi myös vauvoille suunnattua ohjelmaa. Vuonna 2010 sitä edustivat vauvajooga-työpajat sekä Teatteri Pikkiriin Vauvanpesä-vauvateatteriesitykset. Lisäksi Hippaloille oli rakennettu vauvoille ja taaperoille suunnattu Leonardon leikkipuisto, joka perustuu Eppu Nuotion ja Tuutikki Tolosen Leonardo-kirjoihin. Lisäksi vauvayleisö on huomioitu festivaalialueella muun muassa ratas-ystävällisillä kulkureiteillä sekä Babykinoesityksillä viereisessä elokuvateatterissa.

3.4 Vauvakulttuuri Lasten ja nuorten kulttuurikeskus ARXissa keväällä 2011

Lasten ja nuorten kulttuurikeskus ARXissa on tarjottu vauvakulttuuria 2000-luvun alusta. Ensimmäiset vauvakulttuurikokeilut tehtiin Lasten taidefestivaali Hippaloilla, joka on ARXin järjestämä jokavuotinen lapsille suunnattu taidefestivaali. Hiljalleen vauvakulttuurin suosion kasvaessa vauvakulttuuria tuotiin myös ARXin muuhun ohjelmistoon. (Herranen. 2010.)

Lasten ja nuorten kulttuurikeskus ARXin ohjelma on jaettu kevät- ja syyslukukauden ja se ilmestyy kausittain ARXin Internet-sivuilla. Lisäksi kulttuurikeskus tuottaa yleisesitteen, joka postitetaan lukukauden alussa kouluille ja varhaiskasvatuskeskuksille Hämeenlinnan alueella.

Ehkä suosituin ja pitkäaikaisin vauvakulttuurin muoto Lasten ja nuorten kulttuurikeskus ARXissa on nimeltään Värikylypysarja, joka on alle vuoden ikäisille vauvoille ja heidän vanhemmilleen suunnattu työpajasarja. Värikylypysarjaan kuuluu viisi 45 minuuttia kestävä työpajaa, joissa jokaisessa on oma ennalta suunniteltu ohjelmansa. Värikylypysarja perustuu Porin lastenkulttuurikeskuksessa kehitettyyn Vauvojen värikylypy-metodiin.

KUVA 4. Vauvasirkus. (Kuva: Lasten ja nuorten kulttuurikeskus ARXin arkisto.)

Vauvakulttuuria löytyy myös Vekaraviikon ohjelmasta, joka on vakituinen osa ARXin ohjelmaa. Vekaraviikko on ohjelmantäyteinen viikko, joka sisältää kaikkea työpajoista esityksiin. Vekaraviikkoja järjestetään kaksi vuodessa, yksi keväällä ja yksi syksyllä ja ne ovat suunnattu erityisesti pienten lasten perheille. Kevään 2011

Vekaraviikko sisältää muun muassa vauvasirkusta, lorupajoja, tanssityöpajoja sekä vauvabio-esityksen.

Vauvaperheille sopivat myös muutaman kerran lukukaudessa järjestettävät ARX-antait, jotka ovat koko perheen ilmaisia tapahtumia. ARXantai noudattaa aina ennalta valittua teemaa (esimerkiksi kevään 2011 Draama-ARXantai) ja pitää sisällään muun muassa nonstop-työpajoja ja esityksiä. (Lasten ja nuorten kulttuurikeskus ARXin Internet-sivut. [Viitattu 18.1.2011])

4 POLKUA ETSIMÄSSÄ – TUTKIMUKSEN MENETELMÄT

Työni tarkoituksena oli löytää vastaus seuraavaan kysymykseen:

Miten vauvakulttuuria voi kehittää Lasten ja nuorten kulttuurikeskus ARXissa?

Lasten ja nuorten kulttuurikeskus ARXissa on tarjottu vauvakulttuuria Suomessa ensimmäisten joukossa. Nyt kuitenkin tarjontaa haluttiin yhdenmukaistaa ja tehdä siitä yhä enemmän kuluttajalähtöistä.

4.1 Tausta ja tavoitteet

Taustana tutkimukselleni on keskustelut Lasten ja nuorten kulttuurikeskus ARXin johtajan Noora Herrasen kanssa. Keskusteluiden myötä ilmeni selkeä tarve vauvakulttuurin kehittämiseksi. Päädyin tekemään tutkimuksen ARXissa vauvakulttuuria kuluttaville asiakkaille sekä muutamille vauvakulttuuria tarjoaville tahoille.

Tutkimuksen tavoitteena oli kartoittaa vauvakulttuurin kuluttajien mielipiteet vauvakulttuurista Lasten ja nuorten kulttuurikeskus ARXissa. Halusin saada selville mahdollisia kehityksen paikkoja sekä toisaalta asioita, joihin oltiin erityisen tyytyväisiä. Samalla halusin selvittää onko vauvakulttuurin kuluttajalle mahdollista yleistää profiilia, eli onko ARXissa vauvakulttuuria kuluttavilla henkilöillä yhdistäviä tekijöitä.

Asetin tavoitteekseni ammatillisen korkeatasoisuuden joten tarvitsin myös vauvakulttuurin ammattilaisten mielipiteitä. Valitsin muutaman Taikalamppu-verkoston kuuluvan lastenkulttuurikeskuksen, joille lähetin erillisen sähköpostikyselyn vauvakulttuurista, sen suosittuudesta ja kehittämismahdollisuuksista. Lisäksi haastattelin Lasten ja nuorten kulttuurikeskus ARXin omaa henkilökuntaa saadakseni selville ARXin vauvakulttuuritarjonnan senhetkisen tilan sekä ajatukset kehittämisen paikoista.

Yksi tärkeimmistä tavoitteistani oli se, että tutkimustulosten pohjalta kokoaisin Vauvakulttuuripolku -kehittämissuunnitelman. ARXin johtajan Noora Herrasen toive oli, että suunnitelma tarjoaisi uutta niin käytännön toiminnan kuin ideoidenkin tasolla.

Tutkimukseni on toimintatutkimuksellinen, sillä sen tarkoituksena on vaikuttaa tutkimuskohteeseensa kehittävästi. Lisäksi niin tässä tutkimuksessani kuin toimintatutkimuksessakin tärkeää on tutkimusprosessi. Tutkimukseni on myös tapaustutkimus, sillä tutkin aihettani tietyn tapauksen kautta. Tapaustutkimukselle tunnusomaista on valita pieni tutkimusjoukko, jota tarkastellaan mahdollisimman monipuolisesti.

4.2 Näkökulma

Tutkimukseni lähtökohtana oli Lasten ja nuorten kulttuurikeskus ARXin tarve kehittää vauvakulttuuria omassa ohjelmistossaan. Siitä syystä otinkin tutkimukseeni ensisijaisesti ARXin näkökulman, mikä on pitkälti tuotannollinen. Tällöin ison roolin saavat käytännön järjestelyt: rahoitukselliset seikat, kellonajat, tilat, ohjaajat ja niin edelleen. Lisäksi ARX noudattaa aina omia arvojaan, eli lasta ympäristönsä aktiivisena toimijana ja tutkijana. ARXin vuoden 2010 tärkeitä arvoja oli toiminnallinen osallisuus, jonka periaatteita myös vauvakulttuuri toteuttaa. Vauvakulttuuri antaa mahdollisuuden niin vauvalle kuin sen perheellekin muuttaa ympäröivää kaupunkia ja maailmaa toiminnan kautta.

Kun tehdään työtä vauvojen ja vauvaperheiden kanssa, on otettava huomioon myös itse kohderyhmä. Vauvakeskeinen näkökulma on haastava, sillä vauva yksikkönä ei juuri pysty toimimaan, vaan sen toiminta on paljolti riippuvainen sen vanhemmista ja heidän toiminnastaan. (Leppänen, 2010. 19-21.) Tässä tutkimuksessani vauvakeskeisyys tarkoittaa lähinnä sitä, että pienen ihmisen erityisyydet ja tarpeet otetaan huomioon sellaisenaan.

Perheen näkökulma tulee esille vuorovaikutuksen korostumisessa. Kun lapsi oppii jo varhaisessa vaiheessa vuorovaikuttamisen keinoja, se rohkaisee myös koko perhettä yhdessäoloon ja herkempään vuorovaikutukseen niin perheen sisällä kuin yhteiskunnassakin.

4.3 Menetelmät

Tutkimuksessani on vahvasti toimintatutkimuksellinen ote. Se näkyy tutkimuskohteen huomioidussa sekä sen mukaan ottamisessa. Tutkittavan kohteen kokemukset ja mieltymykset ovat yhtä tärkeitä kuin tutkimusta tuottavan tahonkin. Käsittelemäni aihetta yhden tapauksen, vauvakulttuurin Lasten ja nuorten kulttuurikeskus ARXissa, kannalta, joten kyseessä on myös tapaustutkimus.

Käytännön tutkimusmenetelminä olen käyttänyt haastatteluita: teemahaastattelua sekä puolistrukturoitua haastattelua. Arvioituani tutkimuskohteen luonteen valitsin jokaista joukkoa varten parhaiten sopivan kyselymuodon. Esimerkiksi vauvakulttuurin kuluttajille, jotka useimmiten ovat äiti-vauva-pareja, kasvokkain tehty haastattelu jossa äidin ei itse tarvitse kirjoittaa on nähdäkseni paras tapa.

Tutkimustuloksiani analysoin fenomenografisen analyysin sekä tilastollisesti kuvaavan analyysin avulla. Tilastoja käytin havainnollistamaan tutkimusjoukkoa sekä ryhmittelemään eri vastauksia. Fenomenografinen analyysi taas auttoi minua hahmottamaan syy-seuraus-suhteita sekä yleistämään vastauksia.

4.3.1. Toimintatutkimus

Toimintatutkimus on laadullisen tutkimuksen menetelmä, joka on vahvasti käytännönläheinen. Toimintatutkimus pyrkii muutokseen, jossa tutkija on aktiivisena osana sekä vuorovaikutuksessa tutkittavien kanssa. Toimintatutkimuksen tavoitteena on muuttaa tutkittavan kohteen toimintaympäristöä. Tutkimukseni on toimintatutkimuksellinen, sillä sen tavoitteena on nimenomaan tutkimuskohteen eli vauvakult-

tuurin Lasten ja Nuorten kulttuurikeskus ARXissa kehittäminen. (Saaranen-Kauppinen, Puusniekka. 2006.)

Tutkimukseni noudattaa toimintatutkimuksellista linjaa, sillä sitä lähdettiin tekemään tutkimuksen kohteiden, eli Lasten ja nuorten kulttuurikeskus ARXin sekä vauvakulttuurin kuluttajien ARXissa, lähtökohdista. Ajatuksena oli tehdä muutoksia tutkittavan kohteen ideoiden perusteella sekä heitä kunnioittaen.

4.3.2. Tapaustutkimus

Tutkimukseni on kapeahko tapaustutkimus. Tapaustutkimuksessa keskitytään tiettyyn rajattuun henkilöön, tapaukseen tai henkilöryhmään. (Routio, P. 2007. [Viitattu 5.3.2011.]) Tutkimuksessani olen valinnut tapaukseksi Lasten ja nuorten kulttuurikeskus ARXin sekä siellä vauvakulttuuria kuluttavat henkilöt, useimmiten vauvojen äidit. Lisäksi tutkimusjoukkooni kuuluu pieni määrä vauvakulttuurin tuottajia. Yhteensä joukkoon kuuluu alle kolmekymmentä henkilöä. Tässä tapauksessa pieni joukko selittyy ARXin pienellä mutta aktiivisella vauvakulttuurin kuluttajakunnalla. Tutkimusta ei tehty muissa kaupungeissa, sillä ARX halusi selvittää nimenomaan oman vauvakulttuuritarjontansa kehittämisen paikat ja mahdollisuudet. Tutkimuksesta haluttiin tehdä syvälinen ja monipuolinen, joten tutkittavaa kohdetta tarkasteltiin mahdollisimman monesta näkökulmasta.

4.3.3. Haastattelut

Ensimmäisen tutkimukseni kohteeksi valitsin joukon vauvakulttuurin kuluttajia. Haastattelin heitä Lasten taidefestivaali Hippaloilla 30.7.-2.8.2010 järjestettyjen vauvoille suunnattujen ohjelmien yhteydessä. Näitä olivat vauvajooga-työpajat sekä Vauvan pesä -vauvateatteriesitykset. Työpajoja ja esityksiä oli yhteensä neljä kappaletta. Haastattelut suoritettiin esityksen tai työpajan jälkeen esimerkiksi vauvan pukemisen yhteydessä. Vastaajia oli yhteensä yhdeksäntoista kappaletta.

Vauvakulttuurin kuluttajia tutkiessani menetelmänäni oli puolistrukturoitu haastattelu. Olin tehnyt valmiiksi kyselylomakkeet, joissa oli sekä avoimia kysymyksiä että monivalintakysymyksiä. Käytin niitä apunani haastatellessa ja täytin lomakkeet samalla, mutta tarvittaessa kysyin myös jatkokysymyksiä ja kirjoitin huomioita ylös.

ARXin henkilökuntaa haastatellessani menetelmänäni oli teemahaastattelu. Minulla ei ollut valmiina selkeää haastattelurakennetta, vaan tilanne eteni keskusteluvasti. Haastattelin prosessin aikana Ann-Marie Fagerströmiä, joka on työpajatoiminnan vastaava tuottaja sekä ARXin johtajaa Noora Herrasta. Lisäksi keskustelin vapaasti muidenkin henkilökuntaan kuuluvien henkilöiden kanssa ja pyysin asiasta mielipiteitä.

ARXin ulkopuolisista vauvakulttuurin tuottajista valitsin muutaman Taikalamppukeskuksen, jolle lähetin sähköpostikyselyn. Näitä olivat Porin, Helsingin ja Pirkanmaan lastenkulttuurikeskukset. Heille esitin viisi laajahkoa avointa kysymystä, joihin toivoin heidän vastaavan mahdollisimman tarkasti. Vaikka kyselyyn saatiin vastaus vain kolmelta lastenkulttuurikeskukselta, olivat saadut vastaukset pitkiä ja analyyttisiä, joten koin ne riittäviksi.

4.4 Analyysin menetelmät

Käytin tutkimustulosteni analysointiin pääosin fenomenografista analyysiä, joka on erityisesti laadullisen tutkimuksen analyysimenetelmä. Sen avulla voidaan tarkastella eri henkilöiden tapaa kokea jokin asia. Fenomenografinen analyysi sopii erityisesti avointen kysymysten ja mielipidekysymysten tulkitsemiseen (Jyväskylän avoimen yliopiston Internet-sivut. [Viitattu 28.1.2011]). Näin ollen tämä analysointimenetelmä sopi hyvin kyselyideni analysointiin. Lisäksi käytin tilastollisesti kuvaavaa analyysiä kuvaamaan tutkimusjoukkoani sekä havainnollistamaan aineistoa.

Fenomenografisessa analyysissä on laadullisen analyysin menetelmä, joka tarkastelee tutkittavan ajatuksia ja tapoja kokea asioita. Vauvakulttuurin kuluttajille suunnat-

tun kyselyn tavoitteena oli selvittää, mitä mieltä he ovat vauvakulttuurin tämän hetkisestä tilasta Lasten ja nuorten kulttuurikeskus ARXissa. Fenomenografinen analyysi auttoi minua tulkitsemaan erityisesti avoimia kysymyksiä, joita oli kaikissa tekemissäni kyselylomakkeissa. Analysointivaiheessa tein myös laadulliselle analyysille tyypillistä havaintojen pelkistämistä, jonka avulla yleistin tutkimusjoukkoani tietyksi vauvakulttuurin kuluttajan profiiliksi. (Alasuutari. 1994.)

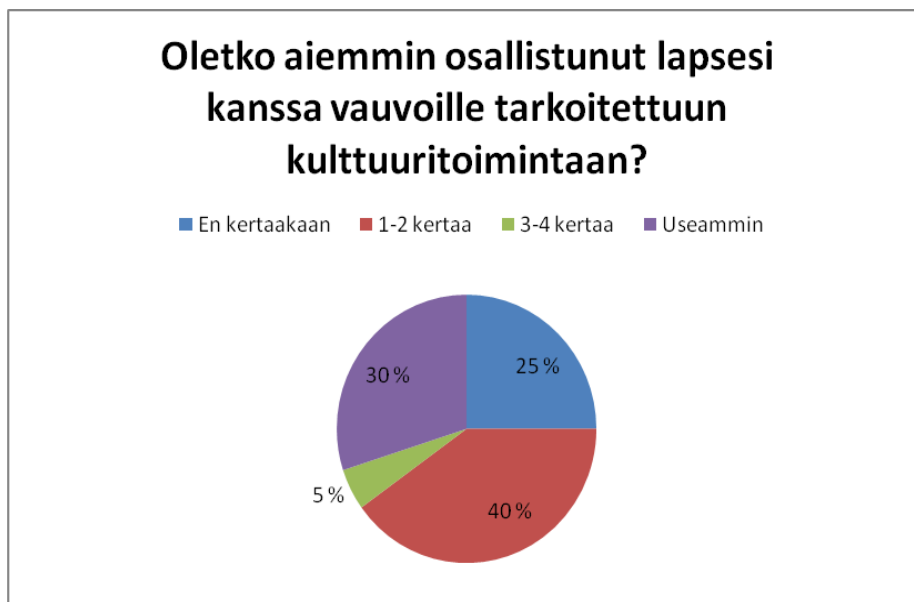
Yksi tutkimukseni tavoitteista oli kerätä tilastollista pohjatietoa vauvakulttuurin kuluttajista. Kuvaan tutkimuksessani keräämiäni tietoja tilastollisesti kuvaavalla analyysillä, joka havainnollistaa tutkimusjoukkoa sekä heidän mielipiteitään vauvakulttuurista.

5 VAUVAN EHDOILLA - TULOSTEN KUVAAMINEN

5.1 Vauvakulttuurin kuluttajat

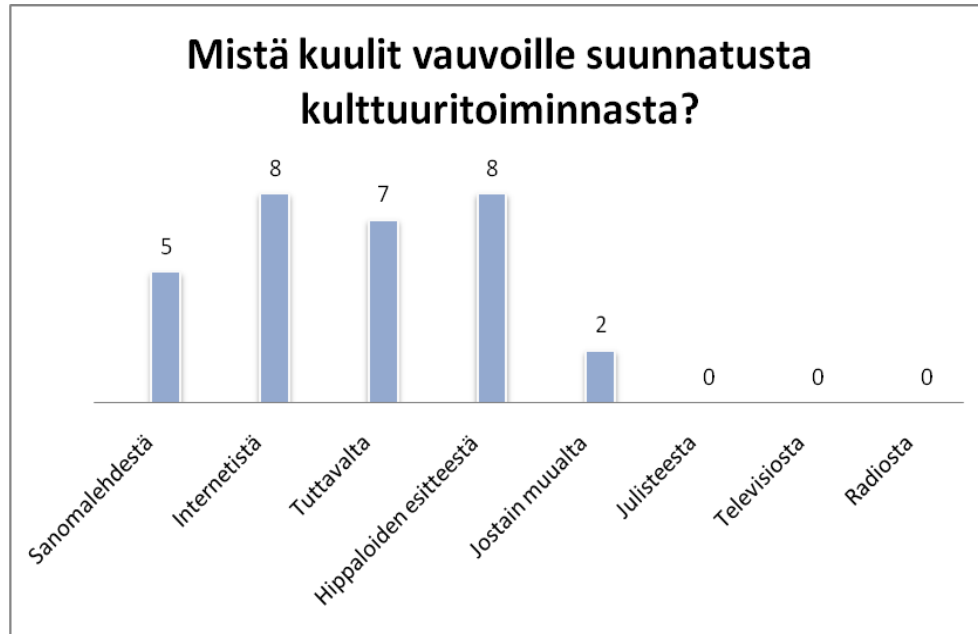
Vauvakulttuurin kuluttajille suunnattuun kyselyyn vastasi yhteensä yhdeksätoista henkilöä. Kaikki vastaajat olivat naisia ja heidän keski-ikänsä oli 27,9 vuotta. Vastaajista suurin osa (89 %) asui Hämeenlinnassa tai sen lähistöllä.

Vastaajista 25 prosenttia oli vauvakulttuurin parissa ensimmäistä kertaa. 40 prosenttia vastaajista oli osallistunut vauvoille suunnattuun kulttuuritoimintaan yhden tai kaksi kertaa ja useammin kuin neljä kertaa osallistuneita oli 30 prosenttia. Vain viisi prosenttia oli osallistunut kolme tai neljä kertaa.

KUVIO 1. Vastaajien aiempi osallistuminen vauvakulttuuritoimintaan.

Tieto vauvakulttuuritoiminnasta oli useimmiten saatu Lasten taidefestivaali Hippaloiden esitteestä, Internetistä ja sanomalehdestä. Myös tuttavien kautta saatu tieto oli yleinen tiedonsaantimuoto.

KUVIO 2. Mistä kuultu vauvakulttuuritoiminnasta?

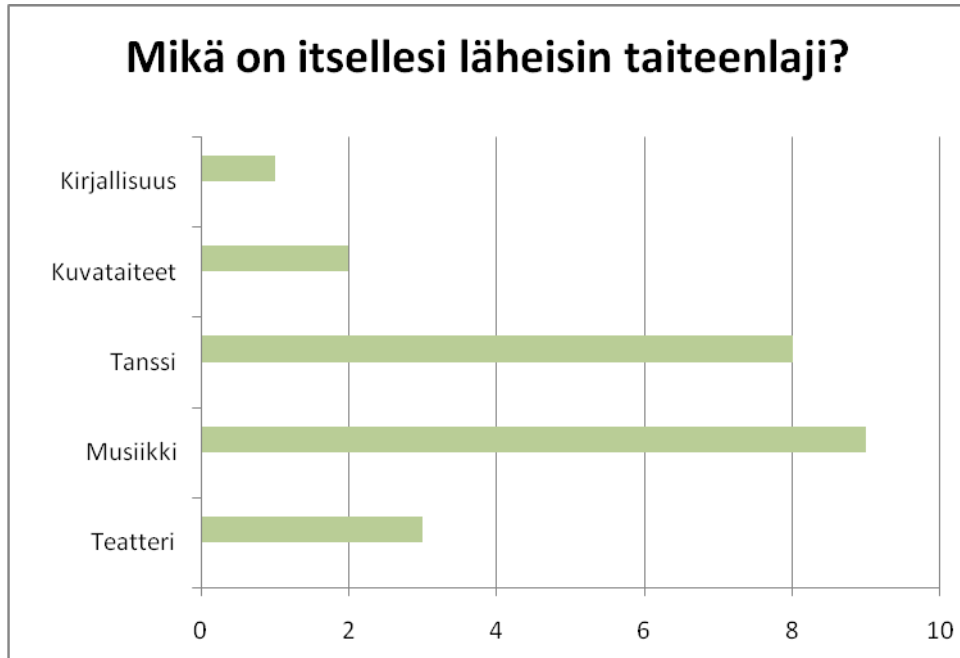
Suurin osa vastaajista (74 %) oli osallistunut vauvakulttuuritoimintaan vain Hämeenlinnassa. Loput vastaajista oli osallistunut vastaavaan toimintaan myös Helsingissä, Turussa tai Tampereella.

Vauvakulttuurin eri muodoista suosituimpia (74 % ja 42 %) olivat vauvateatteri ja vauvajooga. 84 prosenttia vastaajista oli toimintaan todella tyytyväisiä ja kaikki vastaajat suosittelisivat sitä ystävilleen.

Tarkoitukseni oli muodostaa vauvakulttuurin kuluttajan profiili. Tutkin sitä, onko vauvakulttuurin kuluttajilla jotain yhteistä. Ohessa esittelen tutkimustuloksiani aiheeseen liittyen.

57 prosenttia vastaajista oli liikkeellä esikoisen kanssa. Lopuilla 43 prosentilla oli myös vanhempia lapsia. 95 prosenttia eli lähes kaikki vastaajat olivat sitä mieltä, että myös joku muu aikuinen (tässä tapauksessa joku muu kuin vauvan äiti) voisi

osallistua lapsen kanssa vauvoille suunnattuun toimintaan. 58 prosenttia vastaajista oli itse lapsena osallistunut kulttuuritoimintaan. Eniten hajontaa syntyi, kun kysyin itselle läheisintä taiteenlajia.

KUVIO 3. Itselle läheisin taiteenlaji.

Halusin myös selvittää, miten vastaajat haluaisivat muuttaa toimintaa. Tämä kysymys oli avoin. Moni toivoi lisää tarjontaa ja parempaa tiedotusta. Toivottiin myös lisää värikylpyjä sekä yleisesti alle 2-vuotiaiden toimintaa.

Työpajojen ja esitysten kellonajoista esitettiin paljon toiveita. Erityisesti toivottiin lisää toimintaa aikaiselle aamulle (esimerkiksi kello 8 tai 9 alkaen) sekä illalle. Toivottiin myös ottamaan huomioon vauvan päiväuniaika joka on usein noin kello 12-13.

Vanhemmat toivoivat lisää liikunnallisempaa ja riehakkaampaa toimintaa, joka sopisi vilkkaillekin lapsille. Toiveena oli myös, että isommat lapset voisi ottaa toimintaan mukaan tai että heille olisi jotain vaihtoehtoistoimintaa samalla kuin äiti touhua vauvan kanssa.

Kysyin vanhemmilta, millaisen esityksen tai työpajan he itse toteuttaisivat jos saisivat suunnitella sen alusta alkaen itse. Suurin osa aikuisista tekisi moniaistisen ja monitaiteisen työpajan tai esityksen jossa lapsi saa itse tutkia ja kokeilla mahdollisimman paljon. Katsekontakti ja interaktiivisuus olivat tärkeitä elementtejä, samoin värit, valot, lorut ja leikit. Tärkeä asia oli myös se, että koko ajan mennään vauvan ehdoilla, ilman kiirettä.

Viimeiseksi kysyin sitä, mikä on saanut vanhemman tai muun läheisen aikuisen innostumaan vauvakulttuurista. Yksi syy oli virikkeiden ja elämysten tarjoaminen vauvalle. Moni oli myös kiinnostunut aiheesta oman ammatin tai omien mielenkiinnon kohteiden kautta. Tärkeä syy oli myös muiden äitien ja vauvojen näkeminen sekä arkirutiinien rikkominen. Muita syitä olivat kahdenkeskisen ajan tarjoaminen vauvalle sekä lapsen oma, syntymästä saakka havaittu kiinnostus esimerkiksi värejä, tanssia ja musiikkia kohtaan.

5.2 Vauvakulttuurin tuottajat

Halusin tutkimukseeni myös tuotannollista sekä Hämeenlinnan ulkopuolista näkökulmaa. Sitä sain lähettämällä Pirkanmaan, Helsingin ja Porin Taikalamppukeskuksiin viisi avointa kysymystä sisältävän sähköpostikyselyn. Siinä kysyin, millaista toimintaa he tarjoavat, onko se ollut suosittua ja mistä se voisi johtua, millaisia kokemuksia heillä on toiminnasta ja miten sitä voisi kehittää heidän keskuksessaan sekä Suomessa yleisesti.

Taikalamppu-keskusten edustajien kokemukset vauvakulttuurista ovat olleet positiivisia. Pirkanmaan Taikalamppu-keskuksessa kulttuurituottajana työskentelevä Marianna Lehtinen uskoo, että vauvakulttuurilla on ollut myös sosiaalisia vaikutuksia.

Olen kokenut, että epävarmemmat ja jopa moniongelmaiset vanhemmat saavat erilaisista taidetuokioista varmuutta toimia lapsen kanssa sekä positiivisia kokemuksia lapsen antamasta välittömästä palautteesta. Vauvat taas nauttivat koskettelusta, äänistä, väreistä ja muista

aistiärsykkeistä sekä tietenkin siitä, että saavat äidin/isän rikkumattoman huomion.

Pirkanmaan Taikalamppu-keskuksessa vauvakulttuuri on ollut suosittua.

Melko suosittua, ja tunnetuimpia konsepteja kuten vauvojen värikylyjä kysellään jatkuvasti. Suosio johtunee siitä, että kulttuuria kuluttamaan oppineet nuoret aikuiset haluavat jakaa kulttuuriharrastuksensa myös vauvan kanssa. Perheet haluavat enemmän yhteistä "laatuai-kaa" sekä vinkkejä siihen, mitä vauvan kanssa voi tehdä myös kotona. Lisäksi yhteisissä tilaisuuksissa pääsee tapaamaan muita vauvaperheitä.

Annantalossa Helsingissä projektityöntekijänä työskentelevä Anna von Bagh uskoo että vauvakulttuurin suosio johtuu muun muassa toiminnan laadusta.

Uskoisin, että vauvojen vanhemmat arvostavat laadukkaasti tuotettua matalan kynnyksen vauvakulttuuritarjontaa. He lähtevät mielellään kotoa tapaamaan muita ihmisiä. Toiminnassa on tärkeää huomioida vauvaperheiden arki.

Kehitysideoita kysyessäni von Bagh neuvoo ottamaan selvää muiden maiden tarjonnasta.

Yleisellä tasolla voitaisiin yhä enemmän ottaa selvää, mitä Suomen ulkopuolella tapahtuu. Pyörää ei tarvitse aina keksiä uudelleen, hyviä toteuttamisen arvoisia konsepteja on paljon ja niitä voitaisiin enemmän tuoda myös Suomeen.

Niin Helsingissä kuin Pirkanmaallakin on käytössä kiinnostavia konsepteja, joita voisi kokeilla myös Hämeenlinnassa. Pirkanmaalla vauva- ja taaperokulttuuria on viety neuvoloihin hyvin tuloksin. Lisäksi Pirkanmaan Taikalamppu-keskuksessa Rullassa on käytössä vauvojen ja taaperoiden oma nurkka, vedenalainen valtakunta. Se on elämystila, joka on Rullassa pysyvästi, ja joka on saanut suuren suosion. Vastaavaa kokeiltiin Hämeenlinnassa vuoden 2010 Hippaloilla, jonne rakennettiin Eppu Nuotion ja Tuutikki Tolosen Leonardo-kirjoihin perustuva Leonardon leikkipuisto. Tällaista voisi kokeilla ARXissa myös pysyvästi.

Helsingissä Annantalon kulttuurikeskuksessa uudenlainen konsepti, jota voisi mahdollisesti kokeilla myös ARXissa, on Naperokino. Anna von Bagh kuvaa Naperokinoa seuraavasti.

Kerran viikossa perjantaisin toimiva Naperokino, joka on suunnattu 0-3-vuotiaille lapsille vanhempiensa tai perhepäivähoitajien kanssa. Naperokinossa näytetään monipuolisesti kotimaisia ja ulkomaisia animaatioelokuvia kaksituntisina, nonstopina pyörivinä kokonaisuuksina. Elokuvien aihealueet ovat lähellä pienen lapsen elämää (hellyys, luonto, retki, eläimet jne.). Elokuvien taustalla on pääosin musiikkisäestys ja sarjassa esitetään erityyppistä animaatiota (nukke-, vaha- piirros- jne.). Naperokinoon on vapaa pääsy, tulla ja mennä voi vapaasti ja siellä voi elokuvien katsomisen lomassa mm. imettää, käydä välillä välipalalla tms.

ARXissa on kokeiltu jo Vauvabio- sekä Babykino-esityksiä, joten myös Naperokinoa voisi kokeilla esimerkiksi Vekaraviikon tai Lasten taidefestivaali Hippaloiden yhteydessä.

5.3 Yhteenveto

Tutkimusteni perusteella vauvakulttuuria voi kehittää monellakin tavalla Lasten ja nuorten kulttuurikeskus ARXissa. Lähdin liikkeelle kellonajoista, joihin toivottiin muutoksia. Ajatukseni oli, että työpaja-aikoja muutettaisiin monipuolisemmiksi. Esimerkiksi Vekaraviikon työpajoja voisi olla myös aamuisin (klo 8-10) ja iltaisin (klo 16 eteenpäin). Samoin osa Värikylypysarjan työpajoista voisi olla myös iltaisin. Näin myös isovanhemmat ja isät pääsisivät helpommin vauvojen kanssa työpajoihin.

Tutkittuani ARXin kevätlukukauden 2011 ohjelmaa huomasin, että suurin osa vauvakulttuuritoiminnasta on sijoitettu huhti-toukokuulle. Otin tavoitteeksi sijoittaa toimintaa enemmän myös muille kuukausille, jotta se palvelee asiakkaita paremmin. Tämä on myös tuotannolliselta kannalta helpompi, kun kaikki tapahtumat eivät ole päällekkäin vaan työmäärä levittäytyy tasaisemmin.

Halusin myös tuoda Lasten ja nuorten kulttuurikeskus ARXin vauvakulttuuri-ohjelmistoon jotain uutta. Yksi uusi idea oli Perhekinö, jonka ideoimme yhdessä Ann-Marie Fagerströmin kanssa. Fagerström vastaa ARXissa työpajojen tuotannosta. Perhekinössä ajatuksena on se, että koko perhe pääsee elokuviin. Se järjestettäisiin viikonloppuisin, jolloin perheillä on usein vapaata aikaa. Periaate on hieman samanlainen kuin Babykinössä, mutta Perhekinön painotus on koko perheen yhteisessä toiminnassa. Elokuvat valittaisiin siten, että ne sopivat koko perheelle (esimerkiksi Lassie, Ihmeperhe tai Yksin kotona). Paikalla olisi hoitopöytä ja mikro kuten Babykinössakin, jotta myös perheen pienimmän voi ottaa leffaan mukaan. Ajatuksenani oli, että Perhekinöjä voisi järjestää kerran kuukaudessa (lukuun ottamatta kesälomaa). Edellisessä luvussa toin esille Anna von Baghin vetämän Naperokinön Annantalon kulttuurikeskuksessa Helsingissä. Vastaavaa konseptia voisi myös kokeilla ARXissa, esimerkiksi Hippaloilla.

Toinen kehittämisidea löytyi Noora Herrasen ja Saara Tiuraniemen vauvakulttuuri-blogista Ihme ja Kumma. Olin jo aiemmin keskustellut Ann-Marie Fagerströmin kanssa paljasjalkaradoista, joka on lapsille rakennettu rata, joka sisältää erilaisia pintoja ja materiaaleja. Rata on tarkoitus kulkea läpi paljain jaloin, jolloin eri pinnoista saa parhaan tuntuman. Pohdimme Fagerströmin kanssa, miten voisimme jalostaa kyseisen idean vauvoille sopivaksi. Selaillessani Tiuraniemen ja Herrasen blogia löysin hauskan idean paljasjalkarataa mukailevan idean: tyynyrata vauvoille. Kotioloissa sellaisen voi rakentaa vaikkapa päiväpeiton ja tyynyjen avulla.

KUVA 4. Tyynyrata vauvoille ja taaperoille. (Kuva: Ihme ja kumma - vauvakulttuuriblogi.)

Kolmas uusi idea, joka tuli Pirkanmaan Taikalamppu-keskukselta, oli vauvoille ja taaperoille suunnattu elämystila/-nurkka. Tilassa voisi olla jokin teema ja erilaisia pintoja, leluja ynnä muita sellaisia jotka kannustavat vauvaa tutkimaan ja puuhaamaan.

Vauvakulttuurin kuluttajat toivoivat myös sellaista toimintaa, joka olisi toiminnallista ja johon voisi ottaa mukaan myös isommat lapset. Tällaisia olisivat esimerkiksi luonto- ja museoretket. Myös työpajat voisi suunnitella sopimaan monelle eri ikäryhmälle. Tällöin kuitenkin ohjaajia tarvittaisiin ainakin kaksi ja sisällöt pitäisi olla tarkasti suunniteltuja ja ohjattuja.

Yksi tutkimukseni tausta-ajatuksista oli muodostaa vauvakulttuurin kuluttajan profiili. Tutkimukseni perusteella on yleistettävissä, että yleisin vauvakulttuurin kuluttaja on noin 25–30 -vuotias nainen, joka tulee työpajaan tai esitykseen oman vauvansa kanssa. Suurin osa ARXin vauvakulttuurin kuluttajista oli Hämeenlinnasta ja tyytyväisiä toimintaan, vaikka kehitysideoita löytyikin. Vauvakulttuuritoiminnan kehittämisen pitkän aikavälin tavoite voisikin olla kuluttajakunnan laajentaminen.

Yleisesti itse toiminnan laatuun oltiin tyytyväisiä, vain käytännön seikoista tuli kritiikkiä. Lähinnä kehittämissuunnitelmassa pitäisikin siis keskittyä yhdenmukaistamiseen sekä toiminnan lisäämiseen laadusta tinkimättä mikäli se vain on mahdollista. Ongelmana toiminnan lisäämisessä on varsinkin kunnallisella puolella toimitaessa resurssien puute sekä tarjonnan vähyyt. Esimerkiksi koulutettuja värikylypjohtajia on vähän, muita vauvakulttuurin parissa toimivia koulutettuja ohjaajia ja esiintyjä vielä vähemmän. Lasten taidefestivaali Hippaloille vauvaesityksen etsiminen on joka vuosi hankalaa, sillä varsinkin kiertäviä esityksiä on vähän ja olemassa olevat esitykset taas ovat todella kysytyjä.

Keskustellessani kehittämissuunnitelmasta ARXin johtajan Noora Herrasen kanssa hän esitti toiveen, että työpajatarjonta noudattaisi kaariajattelua, eli tukisi lapsen kehityksen normaalia kaarta. Siispä ajattelin rakentaa ohjelman niin, että taaperotoiminta kulkisi koko ajan vauvatoiminnan rinnalla. Tämä myös tukee sitä, että

vauvaperhe voi siirtyä vauvakulttuuritoiminnasta suoraan taaperotoimintaan ja säilyä näin pitempään ARXin asiakkaana.

Kehittämissuunnitelmassa täytyisi siis ottaa huomioon uudenlaiset kellonajat sekä laajemmalle aikavälille jaettu kaariajattelua tukeva ohjelmisto. Lisäksi sen tulisi tarjota ARXille uusia työkaluja ohjelmien sisällön suunnitteluun.

6 VAUVAKULTTUURIPOLKU -KEHITTÄMISSUUNNITELMA

Muodostin tutkimusaineistoni pohjalta Vauvakulttuuripolku-kehittämissuunnitelman, joka nähdäkseni palvelee Lasten ja nuorten kulttuurikeskus ARXin tarpeita parhaiten. Suunnitelma on ehdotus, jota voi hyödyntää myös osissa. Kehittämissuunnitelma on rakennettu kuukausittain ja sen pohjana on käytetty ARXin ohjelmia vuonna 2010 ja 2011. Osa ohjelmaideoista on vanhoja ja osa uusia, jotka olen ideoinut joko muiden Taikalamppu-keskusten ohjelmien pohjalta tai yhdessä ARXin henkilökunnan kanssa.

6.1 Pysyvät muutokset

Haluaisin muuttaa ARXin vauvakulttuuriohjelmistoa siten, että kaikki pysyvät ohjelmat (esimerkiksi Vekaraviikko ja ARXantai sekä Perhekino) olisivat aina samaan aikaan. Esimerkiksi Vekaraviikko voisi olla keväällä aina viikolla 12 ja syksyllä viikolla 37. ARXantaita voisi olla keväällä aina kolme ja syksyllä kaksi kappaletta ja ne voisivat toistua määräkuukausina esimerkiksi kuukauden kolmantena lauantaina (katso kappale 6.2 Esimerkki vauvakulttuurivuodesta). Tällöin muu ohjelma olisi helpompi sijoittaa pysyvien toimintojen ympärille ja asiakkaiden olisi helpompi hahmottaa toistuvia toteutusaikoja. Aikaisemmin tiedossa oleva ajankohta voi näin myös helpottaa ja aikaistaa muun ohjelmiston suunnittelua ja aikataulutusta. Perhekino olisi kuukausittain toimiva uusi ohjelma, joka sijoittuisi esimerkiksi kuukauden toiselle sunnuntai-iltapäivälle, esimerkiksi kello 14.00 alkaen.

Yhdenmukaistin myös vauvojen värikylypy-sarjaa suunnitelmassani siten, että vauvojen (0-1-vuotiaat) viiden kerran värikylypy-sarja olisi keväällä aina huhtikuussa, syksyllä aina lokakuussa. Kaariajattelua saataisi ohjelmistoon mukaan sillä, että myös taaperoille (1-2-vuotiaat) olisi oma sarjansa vauvojen sarjan jälkeen. Taaperoiden työpajasarjat olisivat aina touko- ja marraskuussa. Tarjontaan saisi vaihtelua sillä, että kevään ja syksyn sarjat olisivat mahdollisuuksien mukaan erilaiset, esimerkiksi keväällä värikylypy-/taaperoiden taidemaalauksisarjat ja syksyllä vauva-/mukusirkussisarjat.

Hyvä pysyvä lisä vauvakulttuuritarjontaan olisi vauvoille ja taaperoille suunnattu elämystila tai nurkkaus esimerkiksi ARXin näyttelytilan GalleriaARXin yhteyteen. Elämystila sisältäisi erilaisia virikkeitä vauvojen ja taaperoiden kaikille aisteille. Elämystilan teemaa voisi vaihtaa kausittain tai vuosittain ja sen toteuttamiseen voisi pyytää avuksi esimerkiksi Hämeen Ammattikorkeakoulun ohjaustoiminnan opiskelijoita.

Edellä mainittujen lisäksi Hippaloilla tai Vekaraviikolla voisi testata taaperoiden tyynyrataa (katso luku 5.3 Johtopäätökset), joka on toiminnallinen touhurata vauva- ja taaperoikäisille. Tyynyradan hyviä puolia ovat edullisten kustannusten lisäksi toteutuksen keveys ja helppous. Rata kuitenkin vaatii jonkin verran tilaa ja ehkä myös valvojan.

Monipuolisuutta tarjontaan toisivat ARXin kautta järjestetyt koko perheen retket, joissa olisi vauvoille katseltavaa mutta toisaalta puuhaa myös isommille lapsille. Tällaisia retkiä voisi tehdä vaikkapa taidemuseoon, luontopoluille, kirjastoon tai muihin kaupungin kulttuurikohteisiin.

6.2 Esimerkki vauvakulttuurivuodesta

Esimerkkivuotena on käytetty vuotta 2012. Kellonajat ja päivämäärät ovat esimerkkejä, joiden on tarkoitus havainnollistaa kehitysehdotusta.

Tammikuu: Perhekinno sunnuntaina 8.1. klo 14.00-16.00, ARXantai lauantaina 14.1. klo 10.00-15.00

Helmikuu: Perhekinno sunnuntaina 12.2. klo 14.00-16.00, ARXantai lauantaina 18.2. klo 10.00-15.00

Maaliskuu: Perhekinno sunnuntaina 11.3. klo 14.00-16.00, Vekaraviikko ma 19.3.-pe 23.3. Työpajatoimintaa tarjolla joka päivä aikavälillä 8.30-19.00.

Huhtikuu: Perhekinno sunnuntaina 8.4. klo 14.00-16.00, Värikylypysarja vauvoille: 2.4. klo 8.30-10.00, 5.4. klo 10.00-11.30, 12.4. klo 16.30-18.00, 19.4. klo 10.00-11.30 ja 26.4. 8.30-10.00, ARXantai lauantaina 14.4. klo 10.00-15.00

Toukokuu: Perhekinno sunnuntaina 6.5. klo 14.00-16.00, Värikylypysarja taaperoille: 1.5. klo 8.30-10.00, 3.5. klo 10.00-11.30, 10.5. klo 16.30-18.00, 17.5. klo 10.00-11.30 ja 24.5. klo 8.30-10.00

Kesäkuu: Loma

Heinäkuu: Lasten taidefestivaali Hippalot 26.-29.7.2012

Elokuu: Loma

Syyskuu: Perhekinno sunnuntaina 9.9. klo 14.00-16.00, Vekaraviikko ma 10.-pe 14.9. Työpajatoimintaa joka päivä aikavälillä 8.30-19.00.

Lokakuu: Perhekinno 7.10. klo 14.00-16.00, Vauvasirkussarja: 2.10. klo 8.30-10.00, 4.10. klo 10.00-11.30, 11.10. klo 16.30-18.00, 18.10. klo 10.00-11.30 ja 25.10. klo 8.30-10.00, ARXantai lauantaina 13.10. klo 10.00-15.00

Marraskuu: Isänpäivän perhekinno 11.11. klo 14.00-16.00, Muksusirkussarja taaperoille: 1.11. klo 8.30-10.00, 8.11. klo 10.00-11.30, 15.11. klo 16.30-18.00, 22.11. klo 10.00-11.30 ja 29.11. klo 8.30-10.00, ARXantai lauantaina 17.11. klo 10.00-15.00

Joulukuu: Perhekinno sunnuntaina 9.12. klo 14.00-16.00

7 POHDINTA

Vauvakulttuuri on uusi, 2000-luvulla noussut ilmiö, joka on vakiinnuttanut suosionsa etenkin nuorten perheiden keskuudessa. Vauvakulttuurin taustalla on ajatus vauvan kehityksen tukemisesta sekä perheiden yhdessä tekemisen tukemisesta. Vauvakulttuuria on kuitenkin myös kritisoitu. Miksi vauva pitäisi tuoda kotoa julkiseen tilaan jo muutaman kuukauden iässä? Ajatellaanko tässä sittenkin enemmän vanhemman kuin vauvan etua? Yksiselitteistä vastausta ei näihin kysymyksiin taida löytyä. Vauvakulttuurin harrastamista voi kuitenkin perustella juuri sen kehittäville ja sosiaalisilla vaikutuksilla.

Parhaimmillaan vauvakulttuurissa yhdistyvät luovuus, varhainen taidekasvatus sekä pyrkimys saattaa perheet yhteen tekemään ja kokemaan yhdessä. Ihmiset tulevat kaipaamaan jatkossakin yhteisöllisyyttä ja kulttuurin tuomaa vastapainoa kiireisen elämänrytminsä keskelle.

Vauvakulttuuri on melko nuori ilmiö, ja sen vuoksi ongelmana näyttääkin yhä olevan tarjonnan vähyys. Mistä löytyy laadukkaita työpajoja ja vauvateatteriesityksiä? Luultavasti asiaan löytyy ratkaisu, kun vauvakulttuurin tunnettuus lisääntyy entisestään. Tällä hetkellä vauvakulttuurin parista löytyy vielä melko vähän alan ammattilaisia, joten erilaisia ohjelmia voi olla myös vaikea löytää tai ne ovat toimijoille liian kalliita ostaa.

On luultavaa ja toivottavaa, että vauvakulttuurin pariin etsiytyy jatkossa kasvavien kävijämäärien myötä yhä enemmän eri esittävän taiteen sekä työpajaohjaamisen ammattilaisia, jonka myötä kysyntä ja tarjonta voisivat kohdata toisensa. Uskon, että vauvakulttuurin kasvava suosio tarkoittaa myös sitä, että yhä useampi kulttuurituottajaksi valmistuva tulee työskentelemään sen parissa. Tämä tietysti lisää omalta osaltaan myös vauvakulttuurin metodien tunnettavuuden lisääntymistä, kun tuotannon ammattilaiset vievät niitä eteenpäin. Itse aion kehittää ja levittää vauva-

kulttuuria Suomessa tästä työstä kertyneen tietotaitoni avulla sekä innostaa ihmisiä keskustelemaan siitä.

Hämeenlinnassa toimiva Lasten ja nuorten kulttuurikeskus ARX on ollut aktiivinen vauvakulttuuritoimija siitä lähtien, kun sitä on ollut Suomessa tarjolla. Aloittaessani tutkimusta ARXin johtaja Noora Herranen asetti tavoitteeksi muun muassa tarjonnan lisäämisen ja yhdenmukaistamisen. Myös ARXissa iso ongelma on ollut esimerkiksi vauvateatteriesitysten löytäminen. ARX tarjoaa kausittain esimerkiksi Vauvojen värikylpyjä ja vauvasirkusta, mutta ohjelmistoon haluttiin lisäksi uusia raikkaita ideoita.

Itselleni vauvakulttuuri muodostui niin ammatillisesti kuin henkilökohtaisestikin tärkeäksi ensimmäisen työharjoitteluni kautta Lasten ja nuorten kulttuurikeskus ARXissa. Minusta oli kiehtovaa seurata vauvoja ja heidän vanhempiaan työpajan edetessä. Vauvan tavassa tutkia maailmaa on jotain täysin omanlaistaan, ja sainkin vauvakulttuurityöpajoista paljon uutta irti. Vauvakulttuurissa minua kiehtoo myös taiteellisen ilmaisun käytännöllisyys – riittää että jääkaapissa on kermaviiliä ja mustikoita, ja jo niistä aineksista saa aikaan hienon ja ikimuistaisen taideteoksen.

Opinnäytetyöni oli verrattain pitkä, mutta opettavainen prosessi. Olen oppinut sen myötä paljon itsestäni tutkijana ja kulttuurituottajana. Lisäksi koska olen tutkinut aihetta, jota ei ole paljon aiemmin tutkittu, olen näin luonut pohjaa uusille tutkimuksille ja toivottavasti tuonut vauvakulttuuria myös lähemmäs kuluttajaa sekä sen perimmäistä kohdetta – vauvaa itseään.

LÄHTEET

- Alasuutari, Pentti. 1994. Laadullinen tutkimus. Vastapaino.
- Fagerström, A-M. 2010. Lasten ja nuorten kulttuurikeskus ARXin työpajatoiminnasta vastaava kulttuurituottaja. Haastattelu 18.11.2010.
- Heinonen, S. 2006. Vauvojen kulttuurin aika on nyt. Helsingin Sanomat. Lehtiartikkeli. Julkaistu 13.7.2006. Saatavissa:
<URL:<http://www.hs.fi/omaelama/artikkeli/Vauvojen+kulttuurin+aika+on+nyt/HS20060713SI1KU02am1>>
- Herranen, N. 2010. Lasten ja nuorten kulttuurikeskus ARXin johtaja. Haastattelu 24.8.2010.
- Ihme ja kumma –vauvakulttuuriblogi.
<URL:<http://blogit.vauva.fi/kulttuuriblogi/>> [Viitattu 27.1.2011]
- Jouhki, T., Markkanen, R. 2007. Perhosen siivin –opas vuorovaikutustanssiin. Edita Publishing Oy.
- Jyväskylän Avoimen Yliopiston Internet-sivut. Fenomenografinen analyysi. [Viitattu 28.1.2011.]
<URL:<https://koppa.jyu.fi/avoimet/hum/menetelmapolkuja/menetelmapolku/aineiston-analyysimenetelmat/fenomenografinen-analyysi>>
- Karjula, M-L. 2010. Musiikki lujittaa äidin ja vauvan suhdetta. Teostory. Lehtiartikkeli. Julkaistu numerossa 1/2010.
- Karppinen, S., Puurula, A., Ruokonen, I. 2000. Elämysten alkupoluilla -Lähtökohtia alle 3-vuotiaiden taidekasvatukseen. Finn Lectura.
- Vilén, M., Seppänen, P., Tapio, N., Toivanen, R. 2010. Kohtaamisia lapsiperheissä -Menetelmiä perhetyöhön.
- Lasten ja nuorten kulttuurikeskus ARXin Internet-sivut.
<URL:<http://arx.hameenlinna.fi>> [Viitattu 18.1.2011]
- Leppänen, T. 2010. Vallatonta musiikkia – Lastenmusiikkikulttuuri 2000-luvun Suomessa. Gaudeamus.
- Määttänen, K., Kosonen, P., Salmi, R. 1996. Tanssitaan vauvani! Gummerus Kirjapaino Oy.

- Niemelä, P., Siltala, P., Tamminen, T. 2003. Äidin ja vauvan varhainen vuorovaikutus. Wsoy.
- Paananen, E. 2005. Sydämen käärin silkkiliinaan – Teatteria vauvoille. Draamakasvatuksen proseminaari. Jyväskylän yliopisto.
- Porin lastenkulttuurikeskuksen kehittämän vauvojen värikyly-metodin Internet-sivut. <URL:www.varikyly.fi> [Viitattu 18.1.2011]
- Routio, P. Tapaustutkimus. Verkkojulkaisu. 3.8.2007. [Viitattu 5.3.2011.]
- Saaranen-Kauppinen, A., Puusniekka, A. 2006. KvaliMOTV - Menetelmäopetuksen tietovaranto. Verkkojulkaisu. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoaarkisto. <URL:http://www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus/> [Viitattu 5.3.2011]
- Sillanpää, H-L. 2009. Vauvaperhe väreilee - Värikylymetodin vaikutus ja haasteet varhaisen vuorovaikutuksen tukemisessa ja kotiäitien yhteisöllisyyden kehittämisessä. Opinnäytetyö.
- Taikalamppu-verkoston Internet-sivut. <URL:www.taikalamppu.fi> [Viitattu 20.1.2011]
- Toimintakertomus 2010. Lasten ja nuorten kulttuurikeskus ARX. Taikalamppu-kehittämishanke.
- Toimintakertomus 2010. Lasten taidefestivaali Hippalot.

LIITTEET

Liite 1. Kysely vauvakulttuurin kuluttajille

Olen Anni Puumalainen ja opiskelen kulttuurituotantoa Seinäjoella kolmatta vuotta. Teen opinnäytetyöni Lasten ja nuorten kulttuurikeskus ARXille aiheenani vauvakulttuuri ja sen kehittäminen. Ohessa muutama kysymys aiheeseen liittyen. Vastathan niihin parhaasi mukaan. Henkilökohtaiset tiedot kuten nimet ja yhteystiedot ovat vain minua varten (jatkokysymykset tms.), ei yleiseen levitykseen.

Nimi:

Kotikaupunki:

Ikä:

Lapsen ikä/lasten iät:

Yhteystiedot:

Ympyröi / Vastaa mieleesi mukaan

1. Oletko aiemmin osallistunut lapsesi kanssa vauvoille tarkoitettuun kulttuuritoimintaan?

(1 = en kertaakaan 2 = 1-2 kertaa 3 = 3-4 kertaa 4 = useammin)

1 2 3 4

2. Onko lapsesi esikoinen?

Kyllä / Ei

3. Voisiko joku muu lapsen läheinen aikuinen (kummi, isovanhempi tms.) tulla lapsesi kanssa vauvoille suunnattuun työpajaan/esitykseen?

Kyllä / Ei

4. Millaiseen toimintaan olet osallistunut? (voit ympyröidä useamman)

A. Vauvojen värikylpy

B. Vauvateatteriesitys

C. Vauvasirkus

D. Vauvatanssi

E. Vauvajooga

F. Joku muu, mikä? _____

5. Mistä kuulit vauvoille suunnatusta kulttuuritoiminnasta? (voit ympyröidä useamman)

A. Sanomalehdestä

B. Internetistä

C. Tuttavalta

D. Julisteesta

E. Televisiosta

F. Radiosta

G. Jostain muualta, mistä? _____

6. Oletko osallistunut vastaavaan toimintaan muualla? Missä?

7. Oletko ollut toimintaan tyytyväinen?

(1 = en 2 = en kovin tyytyväinen 3 = melko tyytyväinen 4 = todella tyytyväinen)

1

2

3

4

8. Miten muuttaisit toimintaa sinun lapsellesi sopivammaksi?

9. Jos saisit suunnitella itse lapsille tarkoitetun esityksen tai työpajan, millainen se olisi?

10. Osallistuitko itse lapsena erilaisiin taiteellisiin tapahtumiin/työpajoihin?

Kyllä / En

11. Mikä on itsellesi läheisin taiteenlaji?

12. Suositteletko toimintaa ystävillesi?

Kyllä / En, miksi? _____

13. Mikä sai sinut innostumaan vauvakulttuurista?

Kiitos vastauksistasi!

Liite 2. Kysely vauvakulttuurin tuottajille (Pirkanmaan, Jyväskylän, Porin ja Helsingin Taikalamppukeskukset)

Olen Seinäjoen Ammattikorkeakoulun kulttuurituotannon neljännen vuoden opiskelija. Teen opinnäytetyötäni vauvakulttuurin kehittämisestä Lasten ja nuorten kulttuurikeskus ARXille. Ohessa muutamia kysymyksiä liittyen vauvakulttuuriin ja sen kehittämiseen omassa Taikalamppu-keskuksessanne. Kerään tietoja pohjaksi kehittämissuunnitelmalleni, joka on osa opinnäytetyötäni. Toivottavasti löydät aikaa vastata seuraaviin kysymyksiin 17.1.2011 mennessä. Välitähän viestin eteenpäin tarvittaessa asiasta enemmän tietävälle. Suurkiitokset jo etukäteen!

Ystävällisin terveisin,

Anni Puumalainen
puh: 050-406 8516

Vauvakulttuurikysely Taikalamppu-keskusten edustajille (Voit vastata suoraan tekstin sekaan)

Pohjatiedot:

Oma nimi ja titteli:

Missä Taikalamppu-keskuksessa työskentelen:

Kysymykset:

1. Millaista tarjontaa keskuksessanne on vauvoille (0-1 vuotiaat)?
2. Millaisia kokemuksia teillä on vauvakulttuurista (ammatillisessa mielessä, ei vauvakulttuurin kuluttajana)?
3. Onko vauvakulttuuri keskuksessanne suosittua? Jos on, mistä luulet sen johtuvan?
4. Miten vauvoille ja heidän perheilleen suunnattua toimintaa voisi mielestäsi keskuksessanne kehittää?
5. Miten vauvoille ja heidän perheilleen suunnattua toimintaa voisi mielestäsi kehittää yleisellä tasolla?

Kiitos vastauksistasi!